

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази недељом у јутру. Цена му је годишња 5 фориенти у банкнотама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнике у Србији стине лист овај дукат песарски с поштарином. а Босну Херцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, ган турске пошгарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 32.

Предлату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронова печатња у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожић у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним писмима код управе вилајетске печатње у Сарајеву. Без новаца никакве се не уважавају наручбине.

У своју обрану.

Што поред толикога важног материјала прво место у нашем листу привидно личној ствари уступамо, нека то поштовани читаоци не тумаче као да ми хоћемо тиме наш лични интерес претпостављати општем интересу, те преширци одредити простор, који треба да је посвећен посматрању предмета, значајних по општински и привредни живот наш. Ми то чинимо с тога, што смо у своје време пропустили, опширније говорити о задатку нашега подuzeћа, мислећи да ће сваки моћи из самога листа видети, којих се ми начела држимо, какве су нам тежње и како ми хваћамо здрав живот општински.

Нисмо се преварили у рачуну. Читаоци већином праведно оцењују наше подuzeће; они одобравају нашу тенденцију и „Земунским Гласником“ заступљена начела напретка и поштења налазе код свију свесних људи признање. То посведочава, што се круг читалаца овога листа од дана на дан шири. Но, не знамо, је ли глупост, или је лична мржња, неколицини људима овај лист није по вољи. Од како излази, они га једнако оцрњују пред светом. Најпре покушаваше срећу код власти по данашњем мрачноме обичају њиховом средством денунцијације. Кад тим путем не дођоше до цели, они покренуше агитацију код народа. Бошкови од улице, клупе пред кућама, бирџузи и кафеце постадоше позориште ваљаног њиховог рада. И доиста, нападања тих мрачњака не остаде без последица. Број местних пренумераната нарастао је од четрдесет на седамдесет.

Према тим нечистим агитацијама остадосмо хладнокрвни. Игнорирали смо их тим више, што држимо, да о умним стварима свако има пра-

во мислити како хоће, као што може сваки своје мисли изражавати где и како хоће. Кад је јаван књижеван рад изложен критици, то има и над критиком критика, ако се који нађе да је критикује. Но друго је, кад се таква критика изрекне на једном месту и пред једним телом, које претставља моралну личност целе једне вароши. Ту она постане оптужење, које се не може са ћутањем прећи. Мисли о достојанственом задатку пресе, овог важнога чинитеља у државном животу садашности, налаже нам, да томе на супрот станемо, и тим више да одбијемо нападања, која носе на себи тип глупости и назадњачких намера.

Из извештаја о седници варошког заступништва држаној 27. Маја дознали су поштовани читаоци наши, каквима је тешким нападајима било изложено уредништво овога листа на том састанку. Варошки заступници, истина, одбијаше сами с места то неправедно нападање г. Паића и изјавише му тиме своје неповерење, што не присташе на његов предлог — о њему није ни дошло до гласања — по ипак је у дужности уредниковој, да и он коју прослови у обрану свога листа. Бранећи се упућујемо сад ове врте под адресом г. Мојсила Паића и г. Константина А. Петровића, јер су само они то били, који су се између тридесет особа јавно изјаснили, да се уредништву „Зем. Гласника“ презирање општинског већа изјави.

Првенство уступамо г. Кости А. Петровићу. Њему ћемо, најпре коју прословити, једно што немамо узрока ставити га на нижи ступањ моралности, а друго што он као први варошки претставник прво место треба да заузима у општинским стварима. Хотимице велимо „треба,“ јер у данашње време зактева се, да је такав избрани грађанин свестан свом

задатку, да су му појмови о општини, о држави, о дужностима и правима бистри, не заплетени. Та од потребе је за сваког човека, за сваког старешину кућевног, да је здравог разума, и да не мења сваки час мисли своје. У колико више се то зактева од човека, који отправља јавну службу. Нема берићета, где конфузија и страст влада.

Да испитујемо даље ту установу о варошким претставницима, њезин карактер и задатак. Варошки претставници су посретственици, тојест такви органи, који су позвани да изравњују противности, ако би се која појавила између местне власти и варошког заступништва. Изабрани грађанством и знајући за потребе и жеље становника, они их заступају према власти а власт према заступништву. Њима као и свакоме мора законитост у свачему мерило бити, која се не може мимоћи ни под видом лојалности. Види се да су варошки претставници позвани, да одрже хармонију међу обадвама телима. Поглавито се то изискује од првога варошког претставника, ако он сам собом није у дисхармонији.

Али како се може зактевати од човека, да такви лепо задатак врши, у кога су основни појмови о уставовима у држави, о данашњем времену, мрачни и поремећени, и који у јавној седници зактевати сме, да се једно узвишено начело, за које се љутство криво борило док га је задобило, поруши њему и неколицини његових присталаца за љубав. Бог и душа, сажаљевати се мора онаква намет, јер душевни јој мрак грози, која може у јавној седници да заповеда једном уреднику, да овај свој лист без икакве нужде најпре цезури поднесе пре него што га метне у штампу. То би значило у наше доба прогласити сам себе за малолетног.

(Свршиће се.)

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земун. Ове недеље не имамо прилике бележити, што би било важно по општински живот наше вароши, јер нити је било јавних седница, нити другог каквог јавног рада. Ужасни догађај топчидерски и последице његове једнако је предмет, с којим се наша публика искључно занима. Ми ћемо појединости о томе, које прибирасмо за недељу дана, ниже у прегледу саопштити.

На кнежеву пратњу отишли су из Земуна осим подмаршала Габленца и г. ђенерала витеза Вагнера, сви виши официри и званичници у парадној униформи. Уз то ваља нам констатовати, да су у Недељу и Понедељник из Земуна и околине људи и жене, младо и старо, хиљадама прешли у Београд. Два су пароброда ваздан радила, да ту масу народа одвезу и довезу. Туга и жалост на свима лицима беху изражене.

(Општинско веће 27. Маја. Свршетак.)

На то је устао општински францалац г. Пфефер и рече на српском језику, да је г. Ивић, као што сви знамо, општини свагда од користи био. Г. Ивић само у једној је седници општинској каси двапут толико заштедио, колико сва сума износи, што смо му као заступнику варошком свега платили. То беше тада, кад је варошко заступништво на закључавање гадашњег градоначелника Јакоба закључило било, да се из општинске касе неколико стотина форинти троше на дочек губернатора Шгајнингера. Г. Ивић није био ту, кад смо то закључили били, но на другом састанку обори он у корист општинске касе тај закључак, рекавши да општинари могу на параде из свога џепа, али не општинске новце трошити. И тако је остало више стотина форинти општинској каси заштеђено.

У одбрану г. Ивића говорише скоро сви општинари, међу којима рече г. Икић, да је највећа неправда тиме г. Ивићу учињена и сажалева то што се догодило. У том смислу изјаснио се и Ђ. Д. Јовановић, „али, вели, тај „Зем. Гласник“ прави неслогу у вароши. Он је сво заступништво увредио.“

На то се г. Ивић напиво подигне рекавши, да ће коју да прослови у одбрану Уредника „Гласника“, који, премда је ту, неможе сам да се брани, почем није општински „Зем. Гласник“, вели, добар је лист и користан је по нашу варош, то ће сваки признати, који је компетентан о томе да суди. „Што се пак тиче онога чланка, који као што се каже вређа варошко заступништво, то ја овде пред свима, рече г. Ивић, изјављујем, да сам ја тај чланак написао. У њему нема ни речице, којом би се вређало ово тело. Ја ћу чланак прочитати од речи до речи сведочанства ради, што сам казао.“ Рекавши то иште г. Ивић до му се да број 30. „Гласника“, из кога прочита сав чланак: „Наше варошко заступништво.“

Кад је г. Ивић читање свршио, рече г. Градоначелник, да он у томе чланку ништа не налази, чиме би се вређало општинско веће, шта више, похвално је, што се ту општинари опомињу на точније вршење своје дужности. Кад би се један или други општински на-

шао увређен од реченог листа, то му је слободно, да против уредништва тужбу подигне.

За тим даде г. Ивић оставку на звање општинског одветника и моли, да се његова оставка запише у протокол. При свем том, што су га општинари већином стели да одврате од тога, изјавивши му њихово поверење, г. Ивић остане при томе, на што ће рећи г. Паић да је он сада задовољан, само ако је општини заштедио годишњу суму од сто форинти. Али у обзир на други свој предлог рече, то он наново позива општинаре да би закључили, да се уреднику „Зем. Гласника“ устајањем изрече презирање општинског заступништва. Но ни овај пут ненађе позив г. Паића одзива, јер осим њега неустале ни један општински, макар да их је и г. А. Д. Јовановић на то позвао, рекавши иронички: „Та устајте браћо!“

Г. Градоначелник рече још, да је одмах како је дошао у Земун, опазио, да ту има партаје, што је штетно по општину. Најбоље би било, да се странке измире, и заједнички да раде у општу корист. Док је г. Градоначелник говорио г. Коста А. Петровић подигне „Зем. Гл.“ и тресећи га рече: „Док је овога листа, неће бити слоге у вароши!“

Оставка г. Ивића буде најпосле уважена и записана у протокол. Међу тим је устао г. Андрејевић и рече од прилике ово: „Г. Паић говорио је прогив г. Ивића, а ми, како општинари тако и браћа слушаоци чули смо, што је говорио. Чули смо и то, што је г. Ивић у своју одбрану говорио. Ми себи право задржавамо, овде и ван ове дворане о томе умствовати и видети који је на правом путу. Но чему води ова лична расправа? Ево сахат и по одкако смо се скупили, а шта урадимо? Ништа. Тако се често скупимо а ништа невршимо. А питајте поједине општинаре, пошто му је данашњи дан. Ја се придружујем предлогу г. Градоначелника, те молим ову господу, почем су нам обојица у општини мили и драги, да се овом приликом измире, или да бар у јавним седанијама оставе личну мржњу на страну, где ваља радити за опште благо. Овај предлог г. Андрејевића остаде без успеха.“

На последњем састанку било је поднешено решење молбе становника божанијске улице, којом ишту дозвољења да могу наместити стубове пред својим кућама. После кратког дебатованања решава се, да ко хоће може их наместити, но натерати се неможе нико.

Мађистрат јавља да се у болници неке промене у здању морају предузети, и да је г. Фелбер о њима предрачуна начинио. Закључи се, да се држи јавна лицитација на темељу Фелберовог предрачуна. А за стубове код касарнице, које је мађистрат дао направити, што је то било нужно, решено је, да се узме на знање и на то потршених 366 фор. да се одобравају.

Г. Градоначелник саопштава заступништву, да је министарство усљед мађистратског предлога дозволило, да се дунавски (Караматин) пошак, којим зими пошта иде, калдринише пошак о царском трошку, другу половину трошка носиће општинска каса. Што се при томе мађистрат за интерес општине заузео, зато закључи заступништво, да се мађистрату и г. Градоначелнику захвалност заступништва изрекне, и да се то запише у протокол.

Сад дођоше на ред неке личне ствари, које нису од општег интереса, и решене беху на брзу руку. Но регулосање гробља, о чему се по том поведла реч, живљу је дебату изазвало, у којој осим г. Андрејевића и господода општинари парох Никола Савић, Икић, Коста Петровић, Ивић и Паић учествоваше

Г. Андрејевић рече, да је срамота и грехота, што се гробље у таквом стању налази. Ту скоро свакоме од нас почивају остаци оних, рече, који су нам најмилији били на свету. Цијетет према њима зактева, да се гробље регулише. Општина нека малу суму на ту цел одреди, остало ће се моћи приложима набавити. На то ће рећи г. Коста Петровић да постоји одбор, коме је та ствар поверена. Реплицирајући рече г. Андрејевић, да тим путем неће бити ништа. Г. Паић тог је мислења рекавши да се ствар повери свештеницима и тугорима. „Та тај поштени грађанин и тугор, рече г. Паић показујући на г. Андрејевића, за 14 дана скупље 1000 форинти.“ Г. Савић: Ја знам једну удовицу, која ће сама 100 фор. на ту цел принети. Један општински вели, да ваља најпре извидити, како ће се урадити, и колико трошкова регулосање изискује. Закључи се, да постојећи одбор за 14 дана има да поднесе опширно извешће и плац о том предмету.

При овој дебати догодила се једна смешна сцена. Извештач „Зем. Гласника“, г. Сопрон, има обичај, да своје белешке сравни и поправља по седничком протоколу. То је хтео и овај пут да учини, оставивши своје место на упути се столу, да преко рамена писара вири у протокол. Видећи то г. Паић са обичном својом живом рече: „То није слободно, одмах одлазите на ваше место. Ја оптестирам против тога, да они, који нису општинари, могу оставити своје место!“ Наравно је да гласников извештач нервозно узбуђеног говорника није послушао, јер на овој страни Саве у седницама дисциплинарно право припада председнику.

Последњи предмет већања на овом састанку беше школа. Са живосним бојама парца варошки адјункт г. Орељ хрђаво васпитање младежи, које највећи део нити се поучава у школским предметима, нити у веројакону. Крајња немарност од стране родитеља поглавити је томе узрок. Али и свештенство треба око тога да настојава, да би свако дете посещавало школу. Погрешно је било, рече, што смо свештенике искључили из школске комисије, но ипак би требало, да они упућују народ, да децу шаље у школу. Г. парох Н. Савић криви чланове школске комисије, који се незнајућају као што би требало, а г. Паић ће питати, који су ти чланови? Г. др. Миланковић прослови коју у одбрану школске комисије, рекавши, да је у њезиној дужности пази, да се предмети по пропису предају, и учитељи точно да врше дужност, али то, што мало има деце у школи, неможе се пој преписати. Најпосле закључи се, да се мађистрат умоли, како би овај настојавао, да се родитељи натерују, и децу у школу шаљати.

Кад је седница закључена била и општинари се спремаше да разиђу, питао је г. Сопрон, дали ће му дозволити коју да прослови у своју одбрану. Он се је тамо зацело натрао тим више, што се у истој седници и другим приватним људима у овој ствари дозволило да говоре. Но г. Паић се и овај пут томе противио, те недопустише нашем извештачу да се брани.

— Јавили смо у прошлости листу, да ће подмаршал барон Габленц пресветлого цара нашега заступати при погребу кнеза Михајила. Овај је високи достојанственик овде приспео у Недељу на ноћ Савом из Сиска, а друго јутро прешао је у Београд, где је био учесник у тузи

народа српског. Из Београда вратио се у Уторак у подне у Земун, одкуда је исти дан после подне са пештанском лађом одпутовао у Пешту, пошто је пре оне војнике овдашњег стрељачког батаљона примио и поздрављао, који су се под њиме у битци код Траутенау борили, и који су му ишли на подворење усљед његове жеље, да их види. — Ономад се вратио преко Земуна у Пешту господин пл. Олточањи, секретар у министарству грофа Андраша, који је био послат да званично саопшти српској влади дубоко саучешће мађарског народа за ужасну несрећу србеку, које је угарски сабор једногласно изјавио. Допратио га је г. вицеканцлер Теодоровић. — У Недељу после подне прешао је из Београда и г. мајор Миша Анастасијевић. Исти дан одпутовао је пут Пеште. С њиме је отишао и његов зет Ђорђе Карађорђевић, као што чујемо, усљед налога датог му испод руке, да неби његово бављење дало повода још већем огорчењу овдашњих становника. — Ових дана имадосмо милог госта у нашој вароши. Овде се бавио г. Каниц, славно познати повесничар и народописац, који је себи велику заслугу за народ наш стекао својим делима о српству. Најновија књига, што је написао на немачком језику, изишла је пре месец дана у Лајпцигу под насловом: „Србија, путничке штудије о народу српском.“ То је голема књига, и украшена са 40 дрвореза. Нама је допустио писац, да наше читаоце ближе упознамо са тим делом, доносећи из њега поједине одломке. За ово последње дело беше г. Каниц од Њ. В. пресветлога цара одликован са кавалерством Франц-Јозеф-ордена, и за то одликовање чуо је он тек овде од честитајућих му лица, који су га читали и новинама.

— У Среду пре подне промећала је местна власт по налогу из Београда двома особама овдашњим становцима, као што чујемо, није ништа компромитирајућег нађено.

— Из Београда саопштавамо ове вести, које вадисмо или из тамошњих званичних новина или из дописа наших дописника, које због оскудице простора у целости не могосмо печатати. У Понедељник положили су у гроб посмртне остатке кнежеве. То беше тужна свечаност, која скроз потреса душу човекову необичним болом. Привремена влада објавила је то ожалашћеном народу овом прокламацијом:

„Јутрос положили смо у гроб, при свеобштој безпримерној жалости и учашћу многобројног народа, посмртне остатке нашег доброг и незаборављеног књаза. Тело његово покрива црна земља, но дух његов остаје у нама. Наместничество види с утешителним удовољством, да дух највећег родољуба књаза Михајила обузима цео народ српски, томе духу смо благодарни што се и чиновништво и стојећа и народна војска и сав народ једнодушно одазва нашем позиву, те осигура мир, поредак, законитост и остварење жеља народњи. Ми им захваљујемо свима на њиховом достојном држању, које не само у земљи, но и код целе Европе оцену и похвале налази. Ми им опет именом светогга спомена књаза Михајила препоручујемо и заклињемо их, да продуже то родољубиво држање, па ћемо тако радећи најбоље показати се достојни последоватељи његове велике мисли. Још који дан, па ће се и скупштина састати, и онда ће жеља народа, које су и жеље наше, добити коначно освештење. Изјавама поверења и подпоре, које му из свију предела Србије долазе, Наместничество је оснажено и охрабрено; а народ треба да је уверен да ће Наместничество знати учинити да воља Србије буде поштована и уважена. Нека Бог продужи бдити над Србијом и нека нас укрепи у нашим родољубивим заузимањима.“

Јавили смо, да се очекивала кнегиња Јулија. Она је дошла у Недељу у подне са пештанским лађом преко Земуна, где беше дочекана од више њих српских и аустријских достојанственика и многобројних Земунаца. На београдској обали дочекаше ју такође множина народа, и министри и саветници. Кнегиња удовица завијена у црнилу при пратњи прва је ишла за сандуком, вођена од г. Милоша Бајића варадијског. Она је метнула венац мужу своме на гроб. Извесла се била и у Топчидер на оно место, где је крвнички оборен кнез Михајило. Остали су ишли по означеном реду окружени небројеним народом. Сутрадан полазећа оставила је кнегиња преко привремене владе опросницу српском народу.

„Српске Новине“ од Петак 7. Јуна налазе се у стању опширније јавити шта је до сад постигла комисија, која је одређена да извиди злочинство, ком је жртвом пао покојни кнез Михајило. Оне пишу:

Предузетим истраживањем пронађена су и похватана не само сва

лица, која су знала за убиство и радила око тога, него је откривен и цео план и прикупљена су многа тајна, шифрована и друкчија писма, која се тичу издајничке завере.

Убиство су непосредно учинили: Коста Радовановић, мумија из Шапца, Ђорђе Радовановић, банкротирани трговац из Београда, и заточеник Лазар Марић, који је убио своју жену. Друг у крвном злочинству био им је Станоје Роговић, банкротирани трговац из Пожаревца, познати бунтовник још од год. 1842.

Њих четворица одређени су били да кнеза убију, а Коста је био онај, који је први опалио револвер, а после падшега кнеза — тако рећи — ни мртва ни жива ножем зверски исекао и нагрдио.

Поред тих главних зликоваца власт има у рукама и неке, који су имали да побију још неколика друга лица, па план завере да потпуно изађе за руком.

Сви су били најмљено оруђе, којим се себичне и ниске душе хтедоше послужити да разбојничким начином изврше своје богомрске намере.

Гнусни пак атентат овај склопљен је био, да се бајаги у корист збаченога кнеза Александра Карађорђевића обори у Србији законита народна влада. Међу тим кнез би Александар Карађорђевић имао ту изаћи преварен. Јер неколицина себичњака, који су се одавно грабили да којим му драго начином дођу до највише власти, радили су то само за се.

Та дакле шака грабљиваца, не обзирући се на озбиљност времена ни на положај земље, нити марећи што би се народ оназадио и у несрећу бацио, одважи се да начини у земљи по готову нечувен преврат. Но знајући да за тај посао треба новаца и више присталаца, него што имаше, то су нашпи кнеза Александра Карађорђевића да о његовом трошку и помоћу неколицине његових сродника изврше своју издајничку намеру. И доиста, кнез Александар Карађорђевић, за кога су напред знали да не ће показати више племенитости ни разборитости но што и сами имају, не имаде духа ни моћи да им ту гадну и њега као некадашњег владоца недостојну понуду одбије. Не, он им је драге воље дао новаца, колико су код требали; а сводници његови опет су са свом готовошћу приступили к несмисленоме послу, којим руковаше Наја Радовановић, овдашњи правозаступник и пуномоћник кнеза Александра Карађорђевића, и његов брат Љу-

бомир Радовановић, заточеник топчидерски, који је правио лажљиве исправе и због њих судовима земаљским осуђен био.“

Ово јављају званичне новине о резултату истраге. По извештајима, које добијемо од наших дописника, додајемо, да се још једнако лица затварају. Ово дана уапшена је удовица Машинка Лукачевићева, сестра кнегиње Персиде Карађорђевићеве, као и Мрцајловићи, отац и син му капетан. Код једног од завереника — приповеда се, да их је закleo на еванђеље један млади свештеник — нађено је фалсифициране наредбе владе, којима хтедоше окружне власти да воде странпутицом, кад би им план испао за руком. Завереници се налазе у полицији у затвору. У граду су они, на које се само сумња. Да та катастрофа није тако ужасна морали би се смејати наивности, којом завереници међу собом поделише званија. Тако би постао бирташ код круне, Станко, начелником пожаревачког округа, неки пак управитељ вароши Београда, други опет ђумрукција, а Љуба Радовановић ваљда министар правде, и онај изрод поц ваљда митрополитом.

Званичне „српске новине“ у броју 70. од прошлога Четвртка доносе на првоме месту изјаву од стране владе, којом се пресудно одбија немилостиво потварање, да је и омладина српска помешана у грозноме убијству српскога владоца, на које се сваки Србин гнуша. Мило нам је, што се влада српска о томе уверила и што је пустила у свет ону изјаву, коју овде читаоцима доносимо:

„Разнос се са више страна гласови, по којима би требало мислити, да је и српска омладина више мање крива несрећи, која је Србију снапла. Влада српска одбија таку мисао, уверена будући, да не само омладинске дружине нису учествовале у злочинству тако грозном, но и да га се највећма гнушавају. А ако би се течајем ствари и нашло да је какво поједино лице из тих дружина улетено у ужасном делу, извесно је, да је то лице радило кришом и за свој рачун, а никако као омладински орган. Јамачно неће нико докле ићи да учини целу омладину солидарну за дела својих појединих чланова.

Нек дакле публика прима с великом предосторожношћу оваке и у опште све те неизвесне гласове што се пронесе, и нек чека, док јој се цела ствар неизнесе на видик у свом истинитом виду, па ће тада бити у стању, да правичан суд изрекне.“

— Српски посланици у Пешти састаше се у стану Петра Чарнојевића ради изјаве големе жалости своје поводом грозног убијства кнеза Михајила, коју ће послати привременој влади на утеху ожалашћеном народу српском и кнежевој родбини.

— Грађење гвозденога пута од Алфелда до Реке почеће се до три месеца. Рок грађењу одређен је три године и то линијама Сегедин-Сомбор, Сегедин-Чаба, велики Варадин-Чад и Осек-Вилањ. Акције за Алфелдску жељезницу од стране аустриског кредитског завода издаје се тек почетком Јулија. За набавку новаца ради грађења аустријског северозападног гвозденог пута састављено је друштво, коме је на челу гроф Салм, Хабер и кућа Франц Либиг и др. Учесник је и аустр. кредитни завод.

— Принц Наполеон беше и у Пешти сјајно дочекан. Једна је лађа са многим одбраним светом ишла пред њега до Ваца. У Пешти на станици дочекао га је министар-председник Андраши и остала господина, и силан народ, који га је с громитим усклицима „живио!“ дочекао. Прошле пак недеље био је принц Наполеон у Прагу. Исто вече кад је ту дошао беше бакљада поводом светковине Палацковог седамдесетог дана рођења. Силан свет и све задруге крену се к „црноме коњу,“ где је принц одсео. Принц се појави на прозору, и један се ту глас из народа зачу: „Живела слобода! Живео Наполеон!“ и светина громовито понови тај усклик. Принц одмах отступи од прозора и више се не покаже. Принц Наполеон хтео је за сада одложити пут у Цариград, али као што јављају, на молбу Султанову опет се склонио.

— Министарство у Букурешту повукло је своју демисију. Сенат је распуштен и наређени су нови избори. Сенат и комора састаће се опет за 40 дана. Но по новијем гласу из Букурешта министарство опет је дало оставку. Кнез ју је сад примио и уважио и звао Костафору и Плагицу да ново министарство склопи.

— Француска влада договара се са великим силама о заједничком подножају према српском питању.

— У Русији је опет издао цар амнестију. Многи су помиловани. Ово је већ трећа амнестија од последњег устанка пољског.

— Из Рима јављају, да ће Пала на дан св. Петра сазвати вселенски сабор. До триентинскога сабора увек је председавао немачко-римски цар, али сад тога нема ни у ствари ни по имену. Можда ће сада француски то место заузети. Цел је томе сабору привидно религиозна, но у ствари има политичне основе, и може се очекивати какав нов веро-законски чланак.

— Из Минхена телеграфичу, да се тамо ударио влак са једним, што је из Беча долазио. Троје су тешко рањени, а десет лако. Многи су вагони поништени. Но гвоздени је пут опет оправљен и већ ради. Говори се овде, да је у том влаку био и српски државник г. Јован Ристић, пошавши у Париз, но по свој прилици није трпио штету, почем у Београду сваки дан скоро имају телеграме од њега из Париза.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

Беч, 8. Јунија (Телегр.) Шеница у Ђуру: банатска 88-фунтиска по 5.75; моришка 88 89-фунтиска по 5.65—75; тиска 88-фунтиска по 5.80. — Зоб, транзит, 44-фунт. по 1.68, 50-фунт. 2 фор. — Промет у шеници 20 000 мерава.

Стање воде Саве.

Код Земун:

У Петак 7. Јунија: 14 ст. 10 пал. над нулом. Суво.
„ Суботу 8. Јунија: 14 ст. 10 пал. над нулом. Суво.
„ Недељу 9. Јунија: 14 ст. 9 пал. над нулом. Суво.

Код Митровице:

У Петак 7. Јунија: 10 ст. 0 пал. над нулом. Кишовито.
„ Суботу 8. Јунија: 10 ст. 0 пал. над нулом. Облачно.
„ Недељу 9. Јунија: 9 ст. 8 пал. над нулом. Суво.

Код Снека:

У Петак 7. Јунија: 2 ст. 5 пал. над нулом. Суво.
„ Суботу 8. Јунија: 1 ст. 8 пал. над нулом. Суво.
„ Недељу 9. Јунија: 1 ст. 0 пал. над нулом. Суво.

Земун. Сутра у Понедељник у 4 и пол часа по подне биће конституирајућа скупштина нашег земљедельског друштва, кога је устав од министарства потврђен. Сви о и, који имају земље, винограде или баште, или који су иначе пријатељи пољске привреде, умољени су, да изволе доћи на тај састанак. Нека сваки још и једног или другог пријатеља поведе са собом, да нас буде више, јер где се ради о напретку и благостању вароши, ту нас никак одвише бити не може.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	Ј у н и ј а.					
Дукат царски	5 53	5 53	5 53	5 53 ¹ / ₂	5 53 ¹ / ₂	5 53
Сребро	113 50	113 50	113 65	113 75	114 75	113 50
5 ⁰ / ₀ металици	57 40	57 60	57 40	57 30	57 30	57 30
Ови с кам мај — новем	58 80	58 90	58 90	58 50	58 50	58 50
5 ⁰ / ₀ народни зајам	63 30	63 25	63 15	63 —	63 —	63 —
Акције народне банке	712 —	709 —	709 —	709 —	709 —	711 —
„ кред. завода	191 10	191 40	190 80	190 60	190 60	193 50
Лозови 1860, годиње	84 —	84 40	84 20	84 —	84 —	84 60
Лондон	115 90	115 90	116 05	116 15	116 15	115 90

Пловидба местне лађе до 20. Јуна.

Из Земуна у Београд, у 6 и по сахата у јутру
 Из Београда у Земун, у 7 сахата у јутру.
 Из Земуна у Београд и Панчево, у 7 и по сахата у јутру
 и у 2 сахата по подне
 Из Панчева у Београд и Земун, у 10 сахата пре, и у четри
 и по сахата после подне
 Из Земуна у Београд, у 7 сахата у вече.
 Из Београда у Земун, у 7 и по сахата у вече.

Пловидба пароброда на Дунаву, Сави и Тиси.

Од Земуна до Пеште: Сваки дан, осим Четвртка, у 4 сахата
 увече.
 Од Земуна до Оршаве, Галца, Цариграда: Четвртком, по дола-
 ску пештанске лађе.
 Од Земуна до Сиска: Четвртком по доласку пештанске лађе.
 Од Земуна до Сегедина: Недељом и Четвртком у подне.

ОПШТА РУБРИКА.

Уређиштво не одговара за чланке, који се печатају
 под овом рубриком.

Изјава.

4. о. м. био је код мене г. аудитор, један полицајни чиновник и варошки представник и преметали су ми кућу. Узрок томе није ми речен. Но по вароши су се различни гласови разнели, који то доводе у свезу са грозним злочинством учињеним над кнезом Михајилом. Да би и саму ту помисао одбио, да ја у ма каквом одношају стојим према томе жалосном убијству, и да би стао на пут таким гласовима, што част вређају, најевечаније изјављујем, да је та сумња на мене, да сам учесник у томе гнусном делу, или да би га само и одобравао, проста денунцијација, која извире из несретне и личне освете, па ма та денунцијација била и од човека, коме је то посао и срећство за опстанак и хлеб насупроти. Моја позната начела, а још више мој позив и моја љубав према народу моме, која ме у свакој прилици руководи, то је довољно јемство, да се највећма гнушам на то ужасно дело учињено на племенитом кнезу. Жао ми је да немогу судским путем тражити удовољарења против таког несретног нападача. Име му се задржава у тајности и тога чува од заслужених последица, а и од гриже савести сачуван је такав човек, јер је у њему порок и последњи труп савести угушио.

Земун, 7. Јулија 1868.

Димитрије Руварац,
 свештеник.

Erklärung.

Am 16 d. M. fand bei mir unter Intervention eines Auditors, eines Polizeibeamten und des Stadtworordneten eine Hausdurchsuchung statt. Der Grund ist mir nicht bekannt gegeben worden. Verschiedene hier in der Stadt

verbreitete Gerüchte bringen jedoch dieselbe mit dem am Fürsten Michael verübten Verbrechen in Verbindung Um auch den Schein abzuwenden, daß ich in irgend welcher Beziehung zu diesem beklagenswerthen Morde stehe, um allen weiteren ehrenrührigen Gerüchten jeden Vorwand zu entziehen, erkläre ich hiemit feierlichst, daß der allenfalls gegen mich geschleuderte Verdacht der Theilnahme an dieser verabscheuungswürdigen That oder auch nur einer Billigung derselben lediglich einer elenden, in persönlichen Rachegefühlen beruhenden Denunziation zugeschrieben werden kann, und wenn auch diese Denunziation von einem Menschen ausgehen sollte, bei dem das Denunzieren Handwerk und Mittel zur Existenz ist Meine bekannnten Ansichten, mehr noch mein Beruf und die Liebe zu meiner Nation, von welchen ich bei jeder Gelegenheit geleitet werde, sind hinreichende Bürgschaften, daß mich die an einem edlen Fürsten verübte grauenvolle That mit dem größten Abscheu erfüllt. Bedauern muß ich daß ich gehindert bin, gegen einen solchen elenden Verläumber mir die gerichtliche Satisfaction zu verschaffen. Die Geheimhaltung seines Namens schützt ihn vor den verdienten Folgen; Gewissensstrafen aber entgeht ein solcher Mensch, weil das Laster in ihm jede Gewissensregung ersticht.

Semlin, 19. Juni 1868.

Demeter Ruvarc,
 Priester

ПРОДАЈА ЛИЦИТАЦИЈОМ.

Од стране магистрата ц. к. војн. комунигетата у Земуну обзнањују се:

Да је на потраживање г. др. Сунанчића за Томе Голата синове у Бечу против Димитрија пл. Шпирте ради 18.000 фор. а. вр. заједно с интересом и умереним трошком допуштена јавна лицитација шпиртиних реалитета, процењених на 114.223 фор. 41²/₃ нов. а. вр. ту су куће 166, 175, 178, 179, 752, 173 и празнога кућишна под бројом 226 у вароши, кућа број 175, кућиште број 253 254 горњој вароши, фабрика евилара број 485, кунатило и механа у кући под бројом 486, кућа у банти број 488, у горњ. вароши заједно са 119 ланаца 780 четвороугolni хвати њиве, 116 ланаца 640 четвороугolni хвати ливаде, 2 ланца 1118 четвороугolni хвати виногра-

да и 3 ланца 407 четвороугolni воњњака и баше за зеље.

Продаваћесе први пут 6 Јуна други пут 5. Јула, трећи пут 9. Августа 1868 увек после подне у 2 сахата, с тим додатком, да ће се трећи пут и испод процене дати, ако 1. и 2. пут неби за или преко процене продали. О процени, грунтовоници и условима продаје може овде дознати. Који желе купити нека се реченога дана и сахата нађу у овдашњој магистратској дворани.

Земун, 1. Маја 1868.

ПРОДАЈА ЛИЦИТАЦИЈОМ.

Од стране ц. к. Земунског војн. ком. магистратског суда обзнањује се:

Да се на потраживање езекутора Саве Николића и г. Ђорђа Д. Јовановића заступника српске нове цркве против г. Ђорђа Радовића због неплаћања куповине допушта нова лицитација механе под бројем 185 у Францталу, која је процењена у 1800 фор., и одређује се само један рок и то 20. Јуна о. г. после подне у 3 сахата, и то тако, да ће се на томе једином року и испод процене дати, ако не би било веће понуде.

Који желе купити, нека се реченога дана и сахата у овдашњој магистратској дворани нађу.

Земун, 24. Априла 1868.

Објава.

Православно обштество Војачко са овим до знања доставља, да је у намери иконостас своје цркве живописати дати, и на то позива академичке живописце, који би желели тога се посла примити, да изволе са потребним сведочбама снабдјевени, на дан лицитације, која ће се 12. Јулија т. г. по римском, у 3 часа по подне држати, у речену обштинау доћи.

Православно обштество Војачко,

Михајило М. Обреновић III.

Дан двадесет девети месеца Маја остаје значајан у нашој историји, која је и сувише ишарана црним листовима.

Жарко сунце гасило се у мутним валима широког мора, и у исти час угасио се живот српскога кнеза, угасио се у мору невоље и терета, које се ретко одваја од живота човечјег.

Убилачка рука подиже се на кнеза и он паде у црни гроб са сјајнога престола, са кога још никако да засија стална срећа народу српскоме.

Од онога светлог часа, када је силни Душан, цар српски, загрозио и самоме Цариграду, од онога часа загрозило је из потаје и венење народу српскоме. На Косову упропастише српску самосталност људи, којима је више стало до сјајности и величине своје, него ли до величине народне.

И грозна смрт кнеза Михајила личи доста догађају онога времена, од којег нас растављају петстотина година тужнога робовања. Као што званичне „Српске Новине“ јављају, узрок је кривој смрти кнеза Михајила грамљивост за влашћу, за престолом. Тужно осећање, које је овладало српским срцем исповедамо у овим редовима горкога осећања, али уједно и изјављујемо, да нас оживљава то уверење, које нам и званичне и полузваничне новине београдске донесоше, уверење, да су руке народне и руке српских патриота чисте од владалачке крви. Сваки се Србин гнуша тога крвавог злочинства. Бог и праведан суд нека суди убицама, а синови српски на гробу кнеза свога нека чистом савешћу пруже један другом руку братства и лепе слоге у име спасења и живота народног. Раздор у данашњем часу и сумњичење на чисте и невинне људе, само би вређало српско срце нашега мртвог кнеза. Он из гроба позива народ свој, да се ради горке смрти његове опадањем не цера, него да се прибере у тешкој жалости својој, па да има пред очима само срећу своју.

То нам српска душа нашега кнеза са висина говори, то иште прека потреба српскога народа.

Испунимо вољу кнежеву.

Живот кнеза Михајила био је тежак и пун трња, као што је и смрт његова грозна и ужасна, и као што је тежак положај народа српскога, у који је бачен насилничком смрћу свога кнеза.

Кнез Михајило дошао је на престо српски 5. Марта 1840. г., као Обреновић III., и то после смрти брата свога Милана, који је само 26 дана био кнез, па и то није знао, јер је лежао смртно на постељи већ онда, кад су га „заступници кнежевога достојанства“ изабрали. Народ је полагао велику наду на младога кнеза, али како је ступио на владу наишао је на тако силне противнике да му је снага сувише слаба била, да им одоле. 21. Септембра 1842. г. морао је побећи у Аустрију. Тада су стране силе протестовале против тога преврата, но Вучић им одговори: „Нека се кнез Михајило врати, јер народ није устао против њега, него против његове владе.“

До 1858. г. владао је Александар Карађорђевић. Народна скупштина исте године збаци га и опет подигне на престо старога Милоша, али не толико њега ради, колика ради кнеза Михајила, јер је народ увек полагао на њега велику наду, тим више, што је тада 16 година у прогонству живео, а то је лепа школа за живот.

13. Септембра 1860. г. умре Милош и на српски престо дође по други пут кнез Михајило.

Довде само, па се већ види, какав је био живот кнеза Михајила од младости његове. Шестнаест је година живео у прогонству, а горак је лебац у туђој земљи погледајући на своје отачаство. Године, у којима је седео на престолу, беху опет узмућене бригом за обезбедност миле Србије. Но најжалоснији и најужаснији дан његовога живота, то је последњи дан, дан грозне смрти његове, дан опште жалости српске.

Данашњи напредак Србије у просвети има много благодарити кнезу Михајилу, а што је она сада тако уважавана у Европи од владалаца и од народа само њему се може приписати.

Кнез Михајило био је ожењен грофицом Јулијом Хуњади. Порода није имао.

И тако живот пун борбе свршио се не у борби, него под пушком из потаје.

Кнеза Михајила нема више. Нама остаје само спомен његов и жалост, голема жалост, која ће се ублажити само ако буде Србија и даље корачила стазом напретка.

Нека би бог дао, да крв из срца кнеза Михајила непадне на терет народу. Крвници нека одговарају за њу праведноме суду, а српски ће народ, истина ожалошћеним срцем, али бистром свешћу поћи на посао за милу отачбину своју.

Тиме ће најлепше бити награђен мученички свршетак живота кнеза Михајила.

Ступање на престо Јелисавете Цесаревне.

(НАСТАВАК)

— О госпођо! викне Воронцов и ухвати се за мач. „И ти си отрпила те безобразне речи, а да га и неказниш!“

— Ђутала сам и смешила сам се,“ одговори Цесаревна, али јој гњев севаше из очију. „Али пре ћу се раја одрећи, него што ћу му то забравити.“

— Да је ваше царско височанство учинило, што сам вам ја световао, прекори је Лесток, не би морали чекати, него би га већ сада казнили.

— И опет се за то не кајем, што те нисам послушала,“ одговори цесаревна одважно. „Јер сад тек знам, како ваља радити, да разорим престо за неколико сахата. Догађај прошле ноћи довољно ме је научио. И ја се надам“, рече Цесаревна и погледом поверљиво Воронцова и Лестока, „да ћу у вама двојици наћи два добра јунака, који ће за ме учинити оно, што је маршал за Ану учинио. А закљичем вам се, да у часу невоље и опасности не ћу дрхтати, као што је слаба Ана чинила. Не, напред ћу ићи на челу мојих верних и сопственим рукама својима обори ћу престо Иванов.“

5. Лепи гроф Линар.

Како брзо пролази живот! Шта је једна година, кад мене, па је се сетим? Сан, просањано време. То је искусила и Ана Карловна јер од како је постала владарком прођоше јој они месеци, као неколико сахата.

Одмах сутрадан, после оне ноћи, кад је Ана подигнута на престо, беху обилато сви они награђени, који јој помогоше у томе. Сваки је од њих добио осим великога крста светога Андрије по коју провинцију и сваки је у чину своме поступио. Гроф Остерман дошао је на место Черкоскога за великога канцлера, који је због старости захвалио. Гроф Головкин постао је министар на место

Бестушева, који је у затвор бачен. Но највећма беше маршал Миних награђен, јер он је највише и радио у тој ствари. Постао је првим министром и највећим достојанствеником целог царства и добио је богато властелинство Вартенберг у Шлезии. Но Миних захтеваше, да га постави још и ђенералисимом целе руске војске, али кнегиња га мољаше да остави то њезиноме мужу, као оцу царевом.

— Ја сам мислио, одговори маршал поносито, да то место приличи најхрабријем и најдостојнијем. Но најпосле задовољавам се.

И збиља се задовољи, и шта више не хтеде примити ни достојанство кнеза, кад му је Ана понудила, јер тиме не беше скопчано господарство над Украјином. Али на против као министар држао се чврсто свога положаја, јер у његовој руци беше сва власт. Ништа се у држави не могаше установити ни издати, што би као закон важило, ако се он није на то потписао. У његовој руци беше дакле управа и власт владалачка, а он се с поуздањем тешио, да му то не може нико одузети, јер је показао вештину у дизању и у обарању владалаца.

Тако стајаху ствари сутра дан у Петроградском двору. Но истога дана догодило се још нешто, што ће лепе куле маршалове све разорити.

У вече истога дана отишао је курир са депешама краљу пољском и Саском из Петрограда у Варшаву. Тај исти курир носио је још и једно друго писмо грофу Линару. То писмо писала је госпођица Јулијана, прва дворкиња Анина, а и сама Ана написала је неколико редака својом руком.

Не потраја дуго и у Петроград дође нов посланик пољско-саксонски. Звао се гроф Линар. И само је неколико дана прошло, и нико не беше у већој милости код владарке Ане од грофа Линара.

Велика кнегиња Ана познавала је њега још од 1735. г. Њој је онда било једва шеснаест година. Линар је био дивна стаса и не обично леп. Линару је могло онда бити 30 година, а био је посланик у Петрограду као и сада. И он дође са Аном Карловном у такав одношај, који је по обоје могао опасан бити. С тога је одмах и стала томе на пут царица, тетка Анина. Краљ Аугуст III. морао је свога посланика одмах уклонити из Петрограда, а Адеркаса, Анина дворкиња беше отпуштена, што није одмах царици ја-

вила за тај љубавни роман, кога поче Ана са Линаром развијати.

И тако се на силу стало томе на пут, али тиме немогаху још избрисати грофову слику из аниног срца. Па како не би сада, кад је постала владарком Русије, задовољила жељу свога срца, да види онога, за којим толико чезне.

Ана не беше ни за какав посао. Она је тражила више телеснога уживања. Тако је по више дана стајао државни посао не свршен, а она се топила у срећи затворив се у одаје са љубимцем својим.

На такав начин прошла је читава година 1840. па је тако исто почела и 1841. г. У Петрограду беше највећа тишина. Но у многих беше то само притворство, које је покривало унутрашњу буру њихову. И зар би могли помислити, да ће староруска партаја отрпети то угнетење слабости и немарношћу владе, коју је само силни Миних одржавао.

Првих дана месеца Марта 1741. г. завлада великим делом Русије страшна зима тако да је сваки чувао своја четири зида и пећ, који само није морао послон на поље. Четвртога Марта беше најжешће. Термометер се спустио тога дана на 24 града испод нуле, и с тога је многа зверад упадала у куће да се ту склони и сачува међу људима.

Тим више мора нам пасти у очи, што велики канцлер Черкоски баш тога дана ваздан отвара врата своје угрејане собе и како чује, што на пољу да шушне, одмах излети из собе. Он је живео у двору, који је далеко од Петрограда. И лепа Ана, нећака канцлерова није била много мирнија. Но и колико је млађа опет се знала више уздржати, и тако је мирно седела на великоме прозору са којег се могаше цела околина прегледати,

— И још га никако нема! рече девојче своме деди, који тада баш опет уђе у собу.

— Нека, биће и мора бити добро, одговори велики канцлер и лупи ногом о патос. Истина требало је још јутрос да је дошао, али Михајило Воронцов је момче и ја се могу увек на његову памет, одважност и снагу ослонити.

— Јест, деда, то можете, прихвати девојче; и Михајилу Воронцову нема равна у витешким врлинама, само ми нешто узнемирује срце, кад се сетим, да иде оним путем, на комо је пре њега био неки капетан Китлер.

— Ђути, одговори канцлер. Ми употребљавамо само оно исто оружје, којим су се они против нас послужили. Али за бога, не могу већ издржати! Најбоље ће бити да упрегнем најбоље коње, па да идем пред њега.

Но до тога није дошло, јер у исти мах радосно кликне Анка Скавронска и покаже деди, где се далеко нешто црни као пеглица на беломе снегу, што је све покрио, колико поглед дохвати. На скоро уочи и стари канцлер са својим slabим очима три коњаника где јахају двору.

— Он је, он је, а за њим јахају моје две слуге Феодор и Исмајилов, викне старац и излети на поље.

После пет минута врати се у собу, а с њим и Михајило, кога је с толиком чежњем изгледао, и који се већ недељу дана бави у његову двору, дошав на позив његов из Петрограда од Цесаревне Јелисавете. Но то беше све у тајности.

— Све је добро! рече Михајило Воронцов и поздрави љубазно Анку Скавронску и збаци са себе хаљине с којима се утопио. Све је извршено. Курир небеше, као што смо мислили, млади гроф Левенволде, него стари, седи Ишаков, кога је фелдмаршал већ тридесет година на то употребљавао. Ха, дода Михајило гњевно, како сам се радовао, што ћу се с мачем сукобити са тим младим грофом, али место њега изиђе ми на сушет матора пијаница Ишаков.

— Михајило! рече Анка Скавронска са највећом озбиљношћу, захвали богу, што није изишао, јер сада би ти савест морала одговарати за живот једнога човека.

— Све једно, повиче стари гроф Черкоски. Све једно, био стари Ишаков или млади гроф Левенволде. Него волео би знати, како се све десило при сукобу, па онда би читао писма, која си отео од курира.

— То ћу вам укратко испричати, одговори Михајило Воронцов. Наместисмо се у великој шуми иза царскога села, две врете од прве поште, и ту смо их чекали. Беше око једанаест сахати, кад уочисмо пошту. Одмах искочимо из наше заседе и повичемо: курјаци! курјаци! и опалимо из пушака. Коњи се њихови поплаше од тога и изврну саоница њихова, и изломе их, а стари Ишаков повреди главу. Сад кажем Исмајилову, шта ваља да ради, и он ме одмах схвати. Међу тим је кочијаш грдио и црвао као какав незнабожац. Исмајилов приступи Иша-

кову, претстави му се као управитељ једнога добра из ове околине и понуди му, да му до зоре оправи кола и накнади сваку штету, а он да се ништа небрине. Ишаков пристане радо, и тако скрпимо некако саоница и одвеземо се сви до најближе крчме. Исмајлов је дакле претстављао господара, а ја његовога слугу, као и Феодор. Саоница дамо да се оправа, а Исмајлов навали на Ишакова и опије га. Сад смо на тенане могли превртати поштанску торбу и тражити што нам је требало, као што смо наравно и нашли.

— Дакле је збиља било писмо краљевском пруском поверенику? викне Черкоски јако узбуђен.

— Јест, одговори Воронцов, било је писмо барону Винтерфелду. Сва сам друга писма оставио и узео сам, по твојем налогу, само то једно.

— Дај га амо! рече канцлер. Иле не, задржи га, и пре те власти, што ћу уживати читајући га, кажи ми, да ли је Ишаков што приметио, кад си вадио писмо.

— Ништа на свету, одговори Воронцов. Твој стари Исмајлов тако је вешт у отварању поштанске торбе, да и највештије око не може ништа приметити. Кад смо у јутру у 5 сахата пробудили Ишакова да иде даље, јер су му саоница готова, он узме торбу, и ништа не опази на њој и оде даље. Можеш бити уверен, да је управо у Берлин отишао, а да се ништа посумњао није. Исмајлова је држао, да је господар, а мене као слугу његовог није хтео ни да гледа.

— Хвала ти, Михајле, рече сада старац тронут и претисне га на своје груди и пољуби га у образ и у чело. Хвала ти у име Русије, јер ако буде у писму оно, што ја мислим, онда ћемо тим писмом оборити маршала и ослободићемо отачбину од те силне туђинске владе.

И сад узме канцлер писмо и прочита га с највећом пажњом. То је било писмо министра фелдмаршала Миниха барону Винтерфелду, и било је пуно важних ствари, јер је Миних све на свету поверавао Винтерфелду, који му је зет био. Черкоски је то знао, па с тога је и послао Воронцова, да задржи маршалавог курира, који је у Берлин пошао. Черкоски је дуго читао писмо па кад је свршио он је опет наново и по други и по трећи пут, и лице му беше све ведрије и најпосле скочи као какав момак.

— То је више него што сам очекивао, прошапута тихо корачајући

по соби. Јест, много више. И ово ће му писмо доћи главе, ово ће осветити смрт Долгоруких. Но сада морам гледати, да дође ово писмо у шаке грофу Линару.

— Драги поочиме, рече Михајло Воронцов, кад је стари гроф Черкоски уђутао, прочитао си писмо, реци ми, шта ми сад ваља радити.

— Ти Михајле? ти ћеш сутра ићи у Петроград цесаревној Јелисавети, и казаћеш јој, да ће се можда за неколико дана догодити, што ће цео свет упрепасти, по она нека се незачуди, него нека се равнодушна покаже, као да је се то ништа нетиче.

Сутра заиста оде Воронцов и изврши палог. С тога је Јелисавета врло нестрпљиво изчекивала тај дан и догађај, и показивала се хладнокрвна, као да она у самим увесељењима својима живи. Но чудо! прође неколико дана, и ништа се не догоди. Једино се могло оназити, да аустријски посланик сад необично много са двором ради и да га је гроф Линар походио и врло дуго код њега остао, а они су се познавали много пре, него што су дошли у Петроград, па је то пало у очи.

Тако дође и 14. Март и ништа се не догоди. Но ни јутро није знало, шта ће подне допети. У подне је закључено нешто, што ће не само Русију, него целу Европу узбудити. У подне 14. Марта изишао је министарски закључак: „Министар фелдмаршал Миних због слабости и велике старости отпушта се.“ Рекоше „због слабости и велике старости,“ а Миних никад није био снажнији него тада у 58. години својој. С тога је сваки љубопитљиво распиткивао, шта је прави узрок и проносише се свакојаки гласови. Највероватнији глас од свију, што се проносише беше овај: гроф Линар са аустријским подаником израдио је иза леђа Минихови савез Русије са Аустријом, и зато се маршал страха огорчио, јер се он тврдо држао уговоренога савеза са Пруском. И тако владарки није ништа друго остајало, него или потписати уговор поценати или министра Миниха отпуштити, што је и учинила. Тако се тумачио тај догађај, а права истина никада не изађе на видело.

Цесаревна Јелисавета тако се владала том приликом, да је изгледала, као да она нема ни осећања ни намети за те ствари. Па тако известитише шпијунци и саму владарку Ану Карловну.

— Оставте је! рече Ана, она се дала један тут уживању, па и боље је, него да грамзи за чашћу и влашћу. И од сада нека ме више нико не ономине, да се чувам од ње, као да би ми она онасна била, јер кад је није могла пронаст Минихова узбудити, који јој је највеће увреде наносио, онда не знам шта би је пробудило из заноса, у који ју је уљубишћало уживање.

Види се, како се лепо цесаревна Јелисавета владала по савету великога канцлера Черкоскога.

6. Ноћу 24. Новембра 1741.

Сутра дан после отпуста маршала Миниха добила је Цесаревна Јелисавета Петровна једно писмо и сандук. Писмо беше мало, па рускоме језику. Донео га је верни Исмајлов, послужитељ грофа Черкоскога. У писму стајаше само оволико: „Пред колевком царића стајаше до сада цин, као верни чувар са пламеним мечем. Цин је пао, улазак је отворен.“

Сандук је дошао од францускога посланика. Стајаше, да су књиге у њему и да су за Јелисавету право из француске дошли. И отворише сандук у соби верне Мавре, грофице Шенслове, и нађоше заиста лених француских књига, све богато увезане. Но кад мало даље, али оно у свакоме ћошку од сандука стајаше по једна мешина и у свакој мешини по десет хиљада све нових дуката.

Међу књигама беше и једно писмо на француском језику од посланика францускога.

„Мој краљ и господар,“ тако пише у писму, „врло вам је наклоњен и држи, да би се сад могла лако обновити ноћ 8. Новембра 1840. г., само кад је пао силни Миних. Ваља само задобити царску гарду. С тога ми је наложено, да вам пошаљем сретва с којим ћете гарду задобити. Осим ових дуката, стоји вам на расположењу још колико год желите само нека ми Лесток јави путем који је њему већ познат. Да би сваку сумњу избегли, држимо, да ће добро бити, да се мало новучем од вас.“

Ето то је добила цесаревна Јелисавета Петровна, и то је такав утисак учинило на њу, да је почела живљим духом дисати, а особито још кад је видела, где Лесток и Воронцов у споразумењу слонки раде за ту ствар.